

Români din toate țările, uniți-vă în cuget și simțiri !

EUROPA ȘI NEAMUL ROMÂNESC

Noiembrie 1980. Anul IX, Nr. 101

FOAIA MISCARII ROMÂNE PENTRU UNITATEA EUROPEI

REUNIUNEA GENERAL EUROPEANA DE LA MADRID ISI INCEPE LUCRARILE

Luna noiembrie 1980 marchează începutul lucrărilor reuniunii general-europene pentru securitate și cooperare. Momentul politic nu este de loc favorabil, întrucât întrunirea are loc într-o perioadă de încordare. Este cunoscută amplificarea fără precedent a cursei înarmărilor, intensificarea politicii de dominație și amestec în treburile interne, adâncirea crizei economice, îndeosebi a celei energetice și a petrolului. Se continuă conflictele deja existente și apar altele noi. În mod extrem de periculos se vorbește de consolidarea și reâmpărțirea zonelor de influență.

În asemenea condiții, lucrările pregătitoare s-au dovedit greoaie și neconcludente, neputându-se realiza acordul nici asupra agendei de lucru. De aceea, în cuvântarea inaugurală, Dl Adolfo Suarez, primul ministru al Spaniei, țara-gazdă, a declarat că actuala reuniune de la Madrid a țărilor semnatare ale Actului final de la Helsinki al Conferinței pentru Securitate și Cooperare în Europa "are o înaltă valoare politică, chiar și numai prin faptul că are loc". Această afirmație are ea însăși valoare indicativă pentru starea de spirit în care se deschide conferința.

În ciuda deosebirilor de vederi și a dificultăților de natură procedurală, începutul lucrărilor C.S.C.E. indică necesitatea dialogului și dorința de a continua eforturile pentru transpunerea în viață a principiilor proclamate la Helsinki. A renunța la C.S.C.E ar însemna asumarea unei grave răspunderi, după cum spunea Premierul spaniol.

Din păcate, ziua bună se vede de dimineață, așa că rezultatele nu se prevăd prea pozitive. Sperăm însă că reprezentanții celor 35 de națiuni semnatare ale Actului final de la Helsinki vor găsi modalitatea de a evita înrăutățirea situației, urmând ca ulterior să se înfăptuiască noi pași spre cooperarea atât de dorită și pentru asigurarea indispensabilei securități europene.

EUROPAEUS

Lunga cale a păcii

HELSINKI - BELGRAD - MADRID...

Diplomația URSS a activat timp de mulți ani ca să fie convocată acea "Conferință pentru Securitate și Cooperare în Europa" (C.S.C.E.) prin intermediul căreia spera să obțină confirmarea legală a tuturor cuceririlor sale făcute în Europa în timpul celui de al doilea război mondial și renunțarea la orice fel de violență pentru a schimba noua ordine geopolitică a bătrânului continent.

În fața propunerii sovieticilor, Occidentul a ezitat îndelung conștient că acea conferință ar fi avut obiectivul de a deveni instrument de propagandă a falselor intenții pacifiste

ale Moscovei și de a îndeplini rolul de instrument al politicii externe sovietice.

Ulterior Occidentul a acceptat, punând însă condiția ca Conferința să trateze și alte principii, ca: siguranța frontierelor statelor participante, neamestecul în treburile interne ale națiunilor, respectarea drepturilor omului și autodeterminarea popoarelor. Ca să obțină recunoașterea noilor frontiere europene ale imperiului său, Moscova acceptă cu intenția ascunsă de a hotărî apoi semnificația unor asemenea principii în zona sa de influență.

Evenimentele succesive semnării Actului final de la Helsinki, care confirma toate acordurile luate în timpul C.S.C.E., au demonstrat Occidentului că la securitatea Europei se poate atenta și cu acțiuni în afara teritoriului bătrânului continent ale cărui artere vitale, căile petrolului, trec prin Marea Roșie și Golful Arabic. În același timp, URSS își dă seama că examinarea "spiritului de la Helsinki" pe care Conferința de la Madrid - după cea de la Belgrad - ...este gata să o facă, ar putea să fie un examen în care evenimentele din Afganistan și ceea ce fierbe în Polonia să nu poată să fie acoperite de obișnuitele slogane propagandistice cu care Kremlinul încearcă de fiecare dată să dizolve umbrele care se pun pe cinica sa politică externă și internă.

Moscova încearcă să pareze lovitura

Ministrul de externe spaniol, la deschiderea lucrărilor pregătitoare ale Conferinței de la Madrid, care se desfășoară sub direcția sa, a lansat sloganul "Pace, pace, pace!", care sintetizează esența manevrei de mare întindere cu care Moscova, profitând de starea de spirit occidentală, se pregătește să pareze lovitura ca la Madrid Conferința să se transforme într-o ședință de tribunal internațional care să o chemesă răspundă de toate fărâdelegile săvârșite în Asia și în Africa și să-i conteste prezentarea comunismului din Polonia.

În acest scop Moscova și aliații săi încearcă să transforme "la tournée" de la Madrid într-o gigantică conferință asupra dezarmării mondiale, proiect susținut cu tărie și de Franța. Aceasta este vechea tactică moscovită de a pune în scenă marea temă a dezarmării de fiecare dată când se întrevede pericolul că se vrea să se discute un alt argument neplăcut pentru Kremlin...

Poate că de data aceasta voința sovietică de a bloca, dacă nu de a reduce, armamentele este efectivă și de bună credință.

Așadar, ar fi oportun ca Occidentul să țină cont de ea, chiar și cu prudența necesară, fără să uite însă, dacă pacea îi stă într-adevăr la inimă, că nava dezarmării va trebui să navigheze într-o mare în care există mine de toate felurile, dintre care unele sunt extrem de periculoase.

Primul pas pentru dezarmare: anularea puterii de explozie a minelor

Lansarea unei serioase discuții pentru dezarmare fără anularea în precedentă a puterii de explozie a minelor care ar putea să se găsească în calea sa, înseamnă a lăsa pe cel mai ingenuu dintre interlocutori la bunul plac al unei contropărți fără scrupule.

"Actul final - însuși - al Conferinței pentru Securitate și Cooperare în Europa" trebuie să fie revăzut cu deplin simț de responsabilitate de toate părțile care l-au subscris.

Securitatea Europei nu poate să fie efectivă dacă inviolabilitatea frontierelor este limitată - conform paragrafului III al actului - la frontierele propriilor state și ale tuturor statelor din Europa și dacă angajamentul semntarilor Actului se limitează la abținerea de a acapara sau de a uzurpa teritoriul unui alt stat participant.

În realitate am văzut că URSS se amestecă în treburile diferitelor națiuni africane, stabilind acolo baze și instalații, desigur nu pacifice, alimentează războiul ce devorează statele din peninsula Tonkino, invadează Afganistanul, încălzindu-se cu prea mult interes la incendiul izbucnit pe pământurile petrolului. Fiecare din aceste imixtiuni atinge mai mult sau mai puțin de aproape Europa și chiar cea mai depărtată nu poate să nu fie considerată de ea ca o mișcare de atac pe termen mediu sau lung.

Cât ar rezista inviolabilitatea frontierelor europene, proclamată în paragraful III al Actului de la Helsinki, dacă URSS ar bloca Golful Persic sau intrarea în Marea Roșie? Cel

mult o sută de zile, adică cât permite rezerva europeană de petrol; apoi înseși statele suverane ale Occidentului european ar ridica grilajele frontierelor lor ca să permită puterii sovietice să le furnizeze petrol.

Autodeterminarea popoarelor

La paragraful VIII statele participante la C.S.C.E. își iau angajament cu privire la egalitatea drepturilor popoarelor și la dreptul lor la autodeterminare. Dar nu se face nici o mențiune ca un popor să poată decide în mod plebiscitar din care națiune să facă parte. Integritatea teritorială a statelor, sancționată în acel paragraf, este defensivă în mod exclusiv a acelor cuceriri teritoriale efectuate de URSS în cursul celui de al doilea război mondial.

Dacă poporul Basarabiei ar hotărî - în baza principiului autodeterminării - să se întoarcă să facă parte din națiunea română, dacă cei din Lituania, Estonia, Letonia, putând, ar decide să se întoarcă la guverne autonome independente și chiar, după cum prevede același paragraf, să fie guvernate de un regim politic diferit de cel actual, impus lor de URSS, semnatar al Actului, ar permite acest lucru vreodată?

Dezarmarea stă la baza unei păci durabile și concrete. Dar pacea se bazează pe liniștea popoarelor, depărtarea pentru totdeauna a oricărei amenințări apropiate sau depărtate, directe sau indirecte, pe libera posibilitate de a putea beneficia în mod efectiv de dreptul la autodeterminare. Frontierele trebuie să indice distribuția geografică a etniilor și să nu fie trasate cu spada sau delimitate de absurzi, mizerabili pereți supraveghiați ca împrejurimile de închisoare.

Nu voim să privim la Madrid cu neîncredere, ci să atragem atenția oamenilor ce se vor aduna acolo asupra numeroaselor obstacole cu care este presărată lunga cale a păcii.

ROBERTO CESTELLI

Gânduri și impresii despre Basarabia

Se știe că teritoriul românesc dintre Prut și Nistru, parte componentă a principatului Moldovei, a fost anexat la Rusia în anul 1812, în urma războiului dintre Turci și Ruși din 1806 - 1812. Atunci imperiul rus ocupase și anexase ambele principate Moldova și Muntenia în întregime și, numai la vestea că Napoleon vrea să atace Rusia, țarul, pentru a se încheia grabnic pacea cu Turcii, a redus pretențiile de anexare numai la teritoriul Moldovei dintre Prut și Nistru, numit apoi Basarabia.

Sub suzeranitatea otomană Români, atât din Moldova cât și din Muntenia (Valahia), aveau domnitorul lor, administrație națională proprie, aveau limba oficială a lor, aveau biserica lor românească, fără nici un amestec în acestea din partea Turcilor. Aceste principate nu făceau parte din imperiul otoman, ci aveau numai obligații ce decurgeau din situația de suzeranitate conform "Capitulațiilor" intervenite și semnate de domnitor și sultan.

După anexarea Basarabiei, pe care Rușii o numesc "eliberare", Românilor din acest teritoriu li s-a impus administrație și limbă rusească în toate sectoarele de activitate, cu guvernator rus, funcționari ruși și armată rusă. Încă de atunci Basarabia a început să fie colonizată cu elemente neromânești. Coloniștii erau aduși în Basarabia pe pământurile luate samavolnic de la băștinașii Moldoveni (Români), care erau obligați de autoritățile rusești să aprovizioneze pe coloniștii Ruși, Germani, Ucrainieni etc. cu materiale de construcție pentru case, din părțile păduroase din mijlocul și nordul provinciei, fapt pe care-l recunosc chiar și istoricii sovietici (*Ist. R. S. S. M. vol. I, 1954, p. 384*). În același timp, băștinașilor li se oferea pământ în alte regiuni anexate de curând la Rusia: Caucaz, Usuriisk etc. De nevoie, unii dintre băștinașii Români au plecat în acele părți. Sunt cunoscute așezările românești din Caucaz, pe valea Cubanului: Moldovanscoe, Arnăutu etc, ale căror locuitori - cei bătrâni - mai vorbeau încă românește în timpul ultimului război mondial. Încă de atunci se contura sistemul deportărilor în masă a populației băștinașe din teritoriul românesc anexat în vederea rusificării. Totuși, timp de un secol, Rușii n-au

reușit să rusifice pe Românii din Basarabia, astfel că la unirea din 1918 Românii constituiau 72% din populația Basarabiei.

În timpul revoluției din anul 1917, Românii din Basarabia - ca și alte naționalități: Finlandezi, Estoni, Letoni, Lituanieni, Polonezi etc. - s-au folosit de dreptul de autodeterminare, enunțat, de altfel și de Lenin, și-au ales organe de conducere locale, iar după ce au devenit autonomi, s-au unit cu națiunea lor, cu România, de la care fuseseră răzleșiți cu forța, cu un secol în urmă. Ei au ales Sfatul Țării în care erau reprezentate toate partidele, toate organizațiile sociale și toate naționalitățile, astfel: 35 țărani și muncitori, 10 învățători, 7 funcționari, 8 profesori, 6 avocați, 5 studenți, 3 ofițeri, 2 medici, 2 ziarști, 4 cooperatori, un inginer și un preot (*P. Cazacu, Moldova dintre Prut și Nistru, 1812 - 1918*).

Atunci s-a văzut că Rușii, indiferent de regimul politic țarist sau bolșevic, au rămas imperialiști. Unități bolșevice au încercat să înlăture Sfatul Țării de la conducerea Basarabiei, asasinând pe unii din luptători (Murafa, Hodoroștea etc.).

La 27 martie 1918 Sfatul Țării a votat unirea cu România. Această unire a fost recunoscută de Anglia, Franța, Japonia și Italia, principalele puteri aliate, la 28 octombrie 1920. Rușii au refuzat să recunoască unirea Basarabiei cu România. Ei, care s-au prezentat totdeauna ca "eliberatori" ai popoarelor vecine, au procedat contrar. După ce Românii i-au ajutat în războiul cu Turcii în 1877-1878, ca "răsplată", au reanexat județele Ismail, Cahul și Bolgrad, retrocedate României de către Conferința de la Paris din 1856.

Era de așteptat ca cel puțin guvernul revoluționar al lui Lenin, care flutura steagul libertății, să respecte dreptul popoarelor la libertate și să acorde Românilor din Basarabia dreptul la unire cu națiunea de la care fuseseră ruși. Dar pentru bolșevici aplicarea dreptului la autodeterminare a fost numai o lozincă: n-au recunoscut unirea Basarabiei cu România.

În urma înțelegerii Hitler - Stalin din august 1939, Basarabia și alte teritorii limitrofe cu Rusia erau sortite oblăduirii rusești. La 28 iunie 1940, Rusia sovietică a reanexat Basarabia și Bucovina de nord, pretextul fiind o minciună: "procentajul mare, chipurile, de populație ucrainiană", iar argumentul fiind forța armată. Hitler și Stalin se sprijineau reciproc în cotoșirea de teritorii străine și în popularea lagărelor de exterminare cu oameni din aceste teritorii.

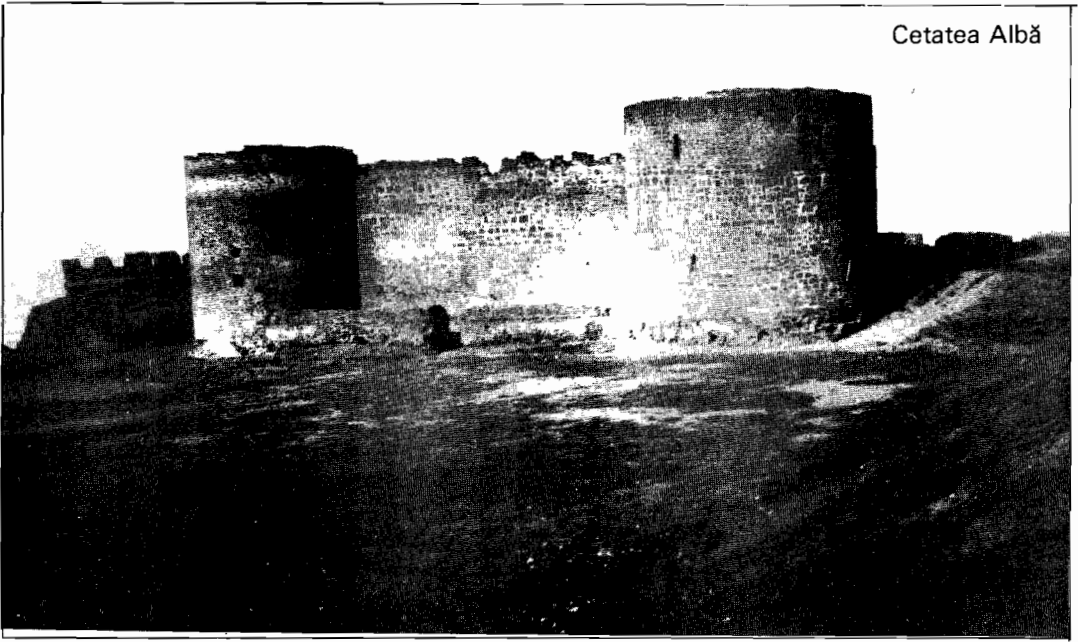
După al doilea război mondial, aliații, Anglia, U.S.A., la care s-a alăturat și Franța, au recunoscut Rușilor și alte anexiuni, pe lângă cele oferite de Hitler.

Pentru a nu apare în fața lumii ca stat cotoșitor al teritoriului românesc, Rușii au inventat cu decenii în urmă teoria unei noi naționalități, aceea a Moldovenilor și a limbii moldovenești, distinctă de națiunea și limba română. Istoricii ruși și sovietici susțin că Românii din Moldova (întreaga Moldovă) n-au avut niciodată conștiința națională românească, dar ei înșiși, în Istoria R.S.S.M., vol. I, ed. 1954, p.273, în capitolul Cultura moldovenească în sec. XVI-XVIII, dau ca exemplu de dezvoltare a tipăriturilor, Cazanica Mitropolitului Varlaam al Țării Moldovei, intitulată "*Carte Românească de învățătură...*", tipărită din limba slovenească *pre limba românească*". În aceeași istorie se dă ca exemplu de cărți și tipărituri juridice Pravila domnitorului Vasile Lupu, intitulată "*Carte românească de învățătură de la pravilele împărătești...tălmăcită din limba elinească pre limba românească*".

În Istoria R.S.S.M., ed. 1967, Chișinău, vol I, p.482, în capitolul Literatura Moldovenească la sfârșitul sec.XVIII-începutul sec.XIX, se dă ca exemplu al dezvoltării literaturii: "*Albina Românească*" și "*Alăuta Românească*" ale lui Gheorghe Asachi. Nu mai vorbim de argumentarea savantă a lui Dimitrie Cantemir, pe care Rușii îl folosesc ca dovadă a prieteniei moldovenești, făcând abstracție de prevederile din tratatul de alianță cu Petru cel Mare și de afirmațiile domnitorului român despre unitatea de neam și de limbă a poporului român din Moldova, Muntenia și Transilvania. Rușii, azi bolșevici, se fac a uita că însuși Engels, în articolul "Politica externă a țarismului rus", cap. II, publicat în "Di-Neue Zeit", nr. 5 din mai 1890, referindu-se la anexarea Basarabiei în anul 1812, scrie: "Dacă pentru cuceririle Ecaterinei a II-a șovonismul rus mai găsește unele pretexte - nu vreau să spun de justificare, ci de scuză - pentru cuceririle lui Alexandru nici vorbă nu poate fi de așa ceva. Finlanda este finlandeză, *Basarabia este românească*, iar Polonia este poloneză. Aici nici vorbă nu poate fi de unirea unor neamuri înrudite risipite, care poartă toate numele de ruși; aici avem de a face pur și simplu cu o cucerire prin forță a unor teritorii străine, pur și simplu cu jaf (Opere, vol.22, București, p.29).

Istoricii ruși și sovietici fac abstracție de multele dovezi care confirmă existența conștiinței naționale la toți Românii, fie din Moldova, fie din Muntenia, fie din Transilvania. Teoria așa zisei nații moldovenești are rostul de a convinge pe cetățenii din întreaga Rusie, cât și opinia publică mondială că ei, Rușii, nu au anexat teritorii și populație românească, ci au eliberat pe Moldovenii în 1812 de sub jugul Turcilor, iar în 1940 și 1944 de sub *ocupație românească*.

Pentru desființarea conștiinței naționale românești, autoritățile rusești întrebunințată toate mijloacele didactice și psihologice, dar mai ales pe cele administrative, de la cele

mai fine până la cele mai brutale și crude.

În satele românești nepopulate cu venetici ruși, copiii sunt supuși învățării limbii ruse încă din grădiniță, iar la școală, această limbă este predată ca a doua limbă maternă. În satele și orașele unde după 1944 s-au pripășit un număr mai mare de Ruși, nici nu se mai predă în limba română. Limba oficială este limba rusă; toate documentele și actele oficiale se fac în limba rusă. În orice instituție, de la colhoz și soviet (primărie) până la minister, cetățeanul este forțat să vorbească în rusește; numai celor bătrâni li se mai tolerează să nu știe rusește, dar celor de până la 50 de ani nu li se iartă acest lucru.

Chiar și ziarele sau revistele care (probabil ca paravan al dreptului de autonomie națională) se editează în limba română sunt tipărite cu alfabet rusesc, deși limba "moldovenească", adică română, este o limbă romanică. În timp ce alte naționalități, ca: Estonii, Letonii, Lituaniienii etc. scriu cu alfabetul latin, iar armenii cu alfabetul lor, Moldovenii nu au dreptul acesta, ca să nu se vadă identitatea limbii din Moldova sovietică cu aceea din România.

Nu îndrăznește nimeni să afirme că e român, căci dispare imediat și nu se mai știe nimic despre el.

Nu este admis să se facă abonamente la ziare și reviste românești. Dacă un student primește literatură din România este suspectat și, sub diferite pretexte inventate (atitudine antisovietică, huliganism, național-șovinism etc.), este eliminat din facultate cu perspectiva sumbră de a nu mai fi reprimat în învățământul superior.

La Biblioteca de Stat Krupscăia din Chișinău există o secție de cărți românești, dar nu se pot citi decât cu aprobare specială. În localitățile din apropierea Prutului, unde se pot viziona emisiunile televiziunii românești, cetățenii și în special cadrele didactice sunt urmărite să nu vizioneze Bucureștiul. Au fost cazuri în care, după anumite expresii auzite la televizor și pronunțate în școală, directorii și inspectorii au presupus că profesorul a vizionat postul moldoveneasc de televiziune și a fost mutat în altă localitate, spre interior. În anul 1973, un învățător din Leușeni, lângă Prut, a spus în timpul lecției *Mihai Eminescu* în loc de Mihail și a fost mutat mai departe de Prut. În Chișinău sunt 55 de licee (școli de 10 ani) și numai la două dintre acestea se predau cursurile și în limba "moldovenească".

În magazine, la restaurant sau în autobuz și troleibuz, ca să fii servit, trebuie să vorbești rusește. Limba Moldovenilor este în așa fel apreciată și tratată de către autorități, încât intelectualitatea se rușinează să o vorbească pe stradă. Poate că aceasta se explică și prin propaganda, uneori chiar oficială, ce se face împotriva Românilor. Generațiile de după război nu știu despre perioada 1918 - 1944, când Basarabia se reunise cu România, decât că "pe vremea aceea locuitorii Basarabiei nu aveau ce mânca, nu aveau ce îmbrăca, nu aveau posibilități să învețe în școli, iar în școli erau obligați, chipurile să învețe în limba română pe care nu o cunoșteau; limba și cultura moldovenească erau interzise". (Cât cinism !!!). (*Broșura "16 Republici Sovietice", A.R.L.U.S., București, 1950*).

Autoritățile rusești împiedică întâlnirile între Români din Basarabia și cei din România. În timp ce Rușii din celelalte republici sovietice pot să invite în vizită nu numai rude apropiate, ci chiar și prieteni din România, Români din Basarabia nu pot să invite decât părinții, frații și surorile și aceasta numai la câțiva ani o dată, mai ales dacă sunt intelectuali.

De altfel prin toate aceste măsuri se urmărește rusificarea cât mai rapidă a Românilor care încă n-au fost dispersați din locurile lor de baștină. Oficial, aceasta se numește "apropierea și contopirea națiilor și limbilor acestor nații sovietice", adică contopirea lor în marea masă a Rușilor. A afirmat-o I. Bodiul, șeful Partidului comunist din R.S.S. Moldovenească, care, deși spune că e moldovan dintr-un sat moldovenesc din centrul Ucrainei, nu cuvântează niciodată moldovenește.

Toate denumirile de localități și riuri, care, timp de secole sub dominația turcească, și-au păstrat forma românească, astăzi au fost rusificate, unele prin adăugirea unor terminații rusești și pronunțare rusească, iar altele, foarte multe, schimbate cu totul, dându-li-se nume rusești. Exemple pot fi aduse sute, însă câteva pot fi edificatoare: Valea Hoților a fost numită un timp Valegoșulovo, iar acum îi zice Dolinscoe, Babele se numește Ozernoe, Frecăței - azi Suvorovo, Hâncești - azi Kotovsk, riul Ciulucul Mare - Balșoi Ciuluc, Ciulucul Mijlociu - Srednâi Ciuluc, Glodeni - Glodeani, etc.

Ca să fie și mai siguri că nu se va mai repeta o mișcare națională ca la 1917, Rușii caută să disperseze elementul românesc băștinaș din Basarabia pe orice cale, în timp ce favorizează colonizarea cu Ruși sau Rusificați din celelalte republici, care vin puhoi și se stabilesc în orașele și satele Moldovei, schimbând aspectul demografic și național în defavoarea elementului românesc.

După deportările din 1940 - 1941 (circa 200.000 Moldoveni) și din 1947 - 1950, în perioada colectivizării (circa 900.000 băștinași), autoritățile rusești continuă dispersarea populației băștinașe prin acordarea unor favoruri și condiții mai bune de trai în alte părți ale Rusiei. Cei deportați în 1940, în Siberia, au murit de foame, de sete și de frig aproape toți. La fel și cei deportați în perioada 1947 - 1949. Mijloacele de exterminare a deportaților nu sunt mai puțin crude decât cele întrebuițate de naziști în lagărele de la Auschwitz, Maidanek ș.a. Numai că numărul celor omorâți în "Gulag-ul" rusesc nu-l poate ști nimeni. S-a lucrat așa de secret încât istoria să nu cunoască nici călăii, nici victimele și nici locul omorării.

Celor mai capabile elemente (ingineri, medici ș.a.) dintre Moldoveni li se oferă cele mai bune posturi în orașele mari: Moscova, Kiev, Leningrad etc., numai ca să plece din Moldova. Populația Chișinăului este astăzi de circa 600.000 locuitori, dintre care Români nu constituie nici a zecea parte. Lângă Chișinău, prin dezvoltarea localității, în anii de după război s-a ridicat un nou oraș Strășeni. Înainte de război, acesta avea 3.500 locuitori, toți Moldoveni. Astăzi orașul are 24.000 locuitori, din care tot 3.500 sunt Moldoveni.

Înainte de război, dincolo de Nistru, în așa zisa Republică Autonomă Moldovenească de pe atunci se aflau circa 600.000 Români și făceau parte din acea republică și orașele Balta, Bârzula și Ananiev, Balta fiind un timp chiar capitală. Astăzi au dispărut Moldovenii, iar aceste orașe nu mai fac parte din Moldova. În fășia de sate și orașe de pe malul stâng al Nistrului, care se întinde acum numai de la Cămenca la Sucleia, puțini mai vorbesc românește.

Încet, încet se împuținează și numărul Românilor dintre Prut și Nistru. S-ar putea afirma că se apropie timpul când Rușii vor putea spune - dacă România va ridica problema - să se facă referendum, căci cei care ar avea dreptul să răspundă la referendum nu vor mai fi acolo. În locul lor va răspunde populația colonizată în ultimele decenii pe teritoriul Basarabiei.

Înșiși istoricii ruși recunosc micșorarea procentului de populație românească față de populația slave care se stabilește pe teritoriul Republicii Moldovenești (lăsând la o parte sudul și nordul Basarabiei înglobat administrativ la Ucraina). Astfel, populația românească la recensământul făcut de Ruși în anul 1940 era de 66%, în 1959 - 65,40%, iar în 1970 - 64%, în timp ce Rușii și Ucrainenii formau în 1940 - 16,15%, iar în 1970-25,81% din populația totală. Sunt date oficiale. Realitatea cine o știe?

Un alt mijloc de dispersare a elementelor românești din Basarabia este și încadrarea tinerilor absolvenți ai învățământului mediu și universitar în alte părți ale Rusiei și încadrarea în serviciile din Basarabia a unor tineri din întreaga Rusie.

Cetățenilor Români, născuți în Basarabia sau născuți din părinți basarabeni care totuși capătă aprobarea să-și viziteze frații și surorile, când se prezintă la milițiile raionale pentru îndeplinirea formelor de înregistrare a vizitatorilor străini li se impune naționalitatea de *moldovan*. Dacă cetățeanul încearcă să protesteze, i se face aluzia că dacă vrea să-și vadă rudele trebuie să accepte *naționalitatea moldovenească*.

La declararea unui nou născut, dacă părintele declară pentru copil, bunăoară, numele de *Ion*, funcționarii, care sunt ruși, nu acceptă numele românesc, ci îl scriu cu forma rusă de *Ivan*. Dacă tatăl insistă să fie trecut *Ion*, i se pune în mod aluziv întrebarea:

"Nu cumva vrei să spui că nu-ți place limba rusă și vorbirea rusească?" În mod insinuant i se spune că este dușmanul poporului rus "eliberator" al *Moldovenilor de sub ocupație românească*.

Dar nu numai atât. Si numele de familie care pot primi un ov la sfârșit, sunt rusificate. Răzeșul Ionaș Filip, unul dintre supraviețuitorii deportați încă în 1940 din cauză că fusese primar țărănist înainte de anexare, la întoarcerea din Siberia, după 16 ani, a venit cu un nou document de identitate pe numele Ivan Filipov. La întoarcere în satul său, a cerut să i se preschimbe buletinul pe numele adevărat, dar a fost refuzat. Și a murit bietul moș *Ionaș Filip* cu numele de *Ivan și Filipov*.

x

Din multitudinea de mijloace întrebuințate cu atâta perfidie de autoritățile sovietice în acțiunea de rusificare a Basarabiei am înfățișat aici numai o parte. Credem că este bine ca aceste aspecte să fie cunoscute de lumea largă, pentru ca să înțeleagă tragedia Românilor de la Nistru Cunoscând tragedia Românilor și a celorlalte popoare înglobate în așa zisa *uniune* de republici, lumea întreagă va înțelege de ce Rușii au propus și au cerut să se realizeze destinderea prin Conferința de la Helsinki: *pentru ca să se recunoască granițele actuale ale Rusiei*; principalul pentru ei a fost cap.1 (Statu-quo-ul), a cărui nerespectare nu poate fi eludată. Referitor la celelalte două capitole, Rușii, când vor fi acuzați de nerespectare, vor zâmbi cu superioritate și vor răspunde cu nepăsare că nu admit amestecul în treburile interne.

După cum se vede și din cele expuse în rândurile de față, bolșevismul rusesc nu e socialism, ci numai mijloc de ademenire al imperialismului rusesc, în numele și în dosul căruia s-au săvârșit și se săvârșesc cele mai odioase acțiuni de genocid și chiar etnocid ale vremurilor noastre (Tătarii din Crimeea, Germanii de pe Volga și din Prusia Orientală, Polonezii din Polonia sovietică, Românii din Basarabia și Bucovina etc.).

Iată câteva aspecte care arată adevărata față a politicii rusești de așa zisă prietenie și eliberare a popoarelor; în primul rând a popoarelor ce au avut nenorocul să se învecineze cu Rușii.

Iar celor care din bună credință au fost aliații Rușilor în partea a doua a războiului, după ce Stalin îl sprijinise pe Hitler timp de aproape doi, e bine să le amintim o zicală românească: "*Cel pe care nu-l lași să moară, nu te lasă să trăiești*".

GRIGORE LĂPUȘNEANU

ACADEMICIANUL ROMÂN ALEXANDRU ROSETTI LAUREAT AL PREMIULUI HERDER

La panteonul laureaților Premiului Herder de la Viena se adaugă încă un nume al unui român, acela al academicianului Prof. Alexandru Rosetti. Lingvist de seamă, iubitor de artă și literatură, profesorul Al. Rosetti a fost editorul ideal al literaturii în mers și prietenul scriitorilor. Tudor Arghezi, Ion Barbu, Camil Petrescu, Paul Zarifopol, Mateiu I. Caragiale, George Călinescu, George Mihail Zamfirescu, B. Fundoianu, Mihail Sebastian și alții au găsit în conducătorul editurilor Cultura națională și a Fundațiilor un adevărat senior - cum scrie Șerban Cioculescu - al cărții frumoase, expert în alegerea formatului, a hîrtiei și a literei.

Profesor, cercetător, editor, scriitor, Al. Rosetti a adus una dintre cele mai valide contribuții la procesul de cristalizare a culturii române, la prezentarea ei, pentru contemporani și posteritate, la nivelul cerut de valoarea sa intrinsecă.

Premiul Herder dă satisfacție unui competent ostenitor în ogorul limbii și literaturii, dar în același timp omagiază cultura noastră națională, icoană a gândirii și simțirii românești, ale cărei înțelesuri încă nu au fost complet dezvăluite.

NUMELE DE ROMÂN OBLIGĂ

Muzicologul elevetian Marcel Cellier, mare iubitor al muzicii și valorilor tradiționale românești, care de mai mulți ani desfășoară o meritorie activitate de popularizare a acestor valori în lumea occidentală, vorbește despre semnificațiile profunde ale patrimoniului folcloric românesc. "Doina, hora, sârba, jocul - afirmă Domnia Sa - evocă o tradiție care...se impune cu multă vigoare. Originalitatea frumusețea incantatorie, uimitoarea diversitate, dar mai presus de toate semnificațiile profunde ale patrimoniului folcloric ale poporului latin din estul continentului ne incită să-i privim cu admirație sufletul său cu o înaltă sensibilitate. În secolara sa căutare a adevărului în sânul perfecțiunii artistice, Românii au creat exemple muzicale de o rară puritate, stratificate și lipsite de orice artificiu superfluu. Aceste gândiri muzicale, elaborate de o întreagă colectivitate, au făcut obiectul celei mai fervente admirații a unor compozitori care, începând din secolul al XIX-lea, s-au inspirat din această comoară etnico-muzicală. Liszt, Bartok, Enescu, fiecare în maniera sa, au integrat-o, fecund, în cunoscute capodopere. Pentru că folclorul nu înseamnă o simplă reacție spontană în fața cîrîpîului unei păsări sau a susurului unui rîu, ci ilustrează o atitudine, plenitudinea unor sentimente, o maturitate a creației".

Acest îndrăgostit de folclorul românesc și admirator al interpretării naistului Gheorghe Zamfir, afirmă că, în România, folclorul se păstrează, "dar nu ca piesă de muzeu. Deoarece el răspunde vieții de toate zilele, se convertește în noi valori..., câștigă mereu alte valențe". Drept aceea, el trebuie să fie menținut și valorificat și în viitor ca una dintre cele mai pure bijuterii ale umanității și ca un gir al autenticității poporului respectiv care, pentru a-și apăra identitatea, "trebuie să rămână cât mai aproape de rădăcinile sale".

Gândurile acestui prieten al României exprimă în mod potrivit ceea ce simte fiecare Român din țară sau de pe alte meleaguri. Ele găsesc o profundă rezonanță mai cu osebire în sufletele celor ce trăiesc printre străini și parcă li se adresează cu țăria dictonului grecesc "Cunoaște-te pe tine însuși!". Uneori devine o rutină să ascuți muzică populară românească, rapsodia lui Enescu, vechile colinde de Crăciun, să citești măiestrele versuri eminesciene, bătră-

nele cazanii și cronici, sau să privești splendidul plai românesc din care țâșnește coloana infinitului. Valori ca acestea și altele asemenea invită însă la meditație conștientă, produc fiori și cer să fie cunoscute, pentru că a le cunoaște pe ele înseamnă a fi mai conștient de ceea ce reprezintă neamul românesc, înseamnă a te cunoaște pe tine însuși.

E de la sine înțeles că o conștiință românească vie nu duce la desconsiderarea altor culturi și spiritualități. Dimpotrivă. Ea creează condițiile pentru o mai dreaptă apreciere a acestora și pentru o firească încadrare îndrituită a elementului românesc în comunitatea mai largă, europeană, din care facem parte. Încadrare, nu renunțare la sine și nici asimilare totală de către mediul în mijlocul căruia trăim. Asta ar constitui o pierdere pentru ei și o păgubire pentru noi.

Națiunile care asimilează elemente noi ce nu aduc nimic îmbogățitor nu au prea mult de câștigat. Dar minoritățile care acceptă asimilarea, renunțând în mod conștient și voit la bogăția lor culturală și sufletească - săvârșesc dublu păcat: în primul rând față de ele însele, căci lasă să se piardă propria lor identitate, și față de înaintașii lor, pentru că desconsideră opera lor creatoare, sacrificiile și jertfele cu prețul cărora s-au creat niște valori; în al doilea rând comit o gravă greșală față de cultura universală, pe care ar avea datoria firească de a o îmbogăți cu elemente din cultura poporului din sânul căruia provin.

Pentru încadrarea propriilor valori în noua situație, este necesar procesul acceptării, iar acesta presupune popularizarea valorilor noastre cu perseverență, cu bun simț și demnitate. Altfel ne paște respingerea.

Pentru a evita procesul respingerii se cuvine ca noi înșine, luând exemplul unor prieteni ca Marcel Cellier, să cunoaștem în profunzime valorile noastre, să le trăim în mod fidel și să le prezentăm în toată puritatea și specificitatea lor. Numai așa pot fi înțelese și receptate în mod natural ca elemente ce îmbogățesc cu noi dimensiuni cultura europeană și mondială. Un Brâncuși, un Mircea Eliade, un Eugen Ionescu și atâția alții sunt faruri călăuzitoare pe această cale.

Rămâne să-i urmăm, căci numele de Român obligă la aceasta !

T. V. BĂDESCU

EVENIMENTUL CULTURAL CĂLINESCU

Monumentala *Istorie a literaturii române de la origini până în prezent* de George Călinescu a apărut la Editura Nagard, în forma originală din 1941, a fost primită cu entuziasm de specialiști. Apariția ei, în condiții grafice exemplare, a fost considerată eveniment editorial și cultural deosebit și sărbătorită ca atare într-un cadru festiv la Sala Dalles din București, în ziua de 16 octombrie, sub egida Cenaclului Academiei Române.

Academicianul Șerban Cioculescu, care a prezidat manifestarea respectivă, a expus importanța *Istoriei* lui Călinescu și a adresat D-lui Prof. Iosif Constantin Drăgan alese felicitări pentru prețioasa contribuție adusă la propășirea culturii române ca autor al lucrării "Noi Tracii", mulțumind pentru actul de cultură pe care îl reprezintă reeditarea *Istoriei literaturii române* a lui Călinescu

Rectorul Universității Culturale Științifice din București, Prof. Răduleț, a înmânat D-lui I. C. Drăgan diploma de absolvent (în fotografie), iar Prof. Potopin l-a proclamat membru și președinte de onoare al Cenaclului Academiei Române.

Adresăm Domnului Prof. I. C. Drăgan sincere felicitări !

DR. IOSIF CONSTANTIN DRĂGAN PROFESOR ASOCIAT LA UNIVERSITATEA DIN TIMIȘOARA

Având în vedere excepționala activitate culturală desfășurată de Domnul Prof. Iosif Constantin Drăgan ca economist, tracolog, scriitor și președinte al Fundației Europene Drăgan, Universitatea din Timișoara l-a numit profesor asociat.

Titlul i-a fost conferit în ziua de 7 octombrie 1980, în cadrul unei ceremonii ce a avut loc la sediul Universității timișorene, în prezența rectorului Prof. Dr. Constantin Popa și a corpului academic.

Scurte știri

POZIȚII ROMÂNŌ—JUGOSLAVE

Problema situației minorității românești din Jugoslavia este de multă vreme trecută cu vederea, fiind ținută într-o stare care nu este la înălțimea cuvenită. Ea a fost luată în discuție în timpul vizitei efectuale în Jugoslavia de Președintele României, în luna octombrie a.c. În declarația comună semnată la încheierea vizitei se consemnează între altele:

“Confirmând pozițiile cu privire la naționalitățile conlocuitoare, cuprinse în Declarația comună româno-jugoslavă din noiembrie 1979 de la București, cele două părți au evidențiat și cu acest prilej importanța pe care o acordă dezvoltării multilaterale a naționalităților sârbă și croată din R. S. România și a naționalității române din R. S. F. Jugoslavia, rolul lor pozitiv în apropierea și dezvoltarea continuă a relațiilor de bună vecinătate și a colaborării prietenești dintre cele două țări!”

*

Semnificativ este și faptul că cele două țări sunt singurele din lumea de Est care nu și-au dat acordul cu invazia sovietică în Afganistan, solicitând retragerea trupelor rusești din acea țară. În declarația comună semnată la Belgrad în luna octombrie se reafirmă:

“România și Jugoslavia consideră că este necesar să se găsească o reglementare politică a situației actuale din Afganistan, care să ducă la asigurarea independenței, suveranității și statutului său de nealiniere, a dreptului poporului afgan de a-și hotărî singur soarta”.

COOPERARE ROMÂNŌ—BULGARĂ

România și Bulgaria construiesc cu eforturi comune o întreprindere de utilaje și mașini grele la Giurgiu - Ruse și un complex hidrotehnic la Turnu Măgurele - Nicopole.

RADU BELIGAN PREMIAT ÎN ITALIA

La Palazzo Vecchio din Florența a avut loc ceremonia decernării premiilor Academiei internaționale “Le Muse”. Printre laureații din acest an ai prestigiosului premiu se numără și Radu Beligan, directorul Teatrului Național din București. Premiul “Le Muse” a fost decernat în anii trecuți și scriitorului Marin Sorescu.

DACOROMANIA. *Annuaire de la latinité orientale*, vol. IV, a apărut de curând la editura Karl Albert din Freiburg, editată de Prof. Dr. Paul Miron de la Seminarul de romanistică al Universității de acolo. Volumul cuprinde importante studii de istorie, cultură și literatură românească.

DINASTIA SUNDERLAND-BEAUCLAIR a cunoscutului romancier Vintilă Corbul a apărut în editura franceză Stock. Ziarul *Nice-Matin* îi face o prezentare elogioasă și anunță că la aceeași editură va apare în franceză și romanul *Căderea Constantinopolului*, de același autor.

DRAMATURGIA ROMÂNĂ DUPĂ 1945 este titlul lucrării publicate de editura “Peter D. Lang” din Heidelberg sub semnătura lui Gheorghe Stanomir, colaborator științific la seminarul de limbi romane de la Universitatea din acel oraș. Apărută în seria XXX a Publicațiilor Universitare Europene, volumul 8, lucrarea are două părți: în prima sunt incluse “Interpretări critice”, iar a doua cuprinde lista personalităților din lumea teatrului românesc contemporan și o cronologie a celor mai importante evenimente ale dramaturgiei românești după cel de al doilea război mondial.

CONGRES LINGVISTIC ITALO—ROMÂN

Sub egida Centrului italo-român de studii istorice de la Milano, la sfârșitul lunii septembrie 1980 a avut loc un Congres de studii lingvistice. Comunicările au prezentat tradiția studiilor lingvistice române în Italia și a celor italiene în România, limba română în Italia în secolul XIX, problemele puse de traducerea textelor literare române în italiană, convergențe, structuri lingvistice, concordanțe toponomastice, asemănări gramaticale între limbile italiană și română, considerații în legătură cu dialectul istro-român ș. a.

Radu Rey, *Viitor în Carpați*

Editura Scrisul Românesc, Craiova, 1979

Timp de un deceniu, doctorul veterinar Radu Rey și-a făcut preocupare permanentă din cercetarea, observarea și ispitirea vieții din zona montană a Bucovinei și din alte regiuni ale țării, Carpații. Pentru el Carpații se prezintă ca o bijuterie plină de colbul neluării în seamă, lăsată să-și piardă din valoare și când zice valoare se gândește la multiplele planuri: economic, zootehnic, agricol, silvic, geologic, turistic, etnografic, istoric, cultural, spiritual.

Rezultatul cercetărilor este expus într-o lucrare de specialitate cu spectru pluridisciplinar, în cartea *Viitor în Carpați*, apărută la *Scrisul Românesc* din Craiova.

Carpații, această cetate de scaun a Neamului Românesc, cu "rîul și ramul" prieteni dintotdeauna localnicilor, prezintă majoritatea formelor de existență tradițională legate de creșterea animalelor și microagricultura specific montană. Industrializarea și urbanizarea țării determină însă o părăsire a satului și mai ales a așezărilor de munte, pricinuind o sărăcire a muntelui. Agricultură nu este totdeauna adaptată la posibilitățile solului de munte, creșterea animalelor cunoaște o diminuare, iar satele și frumoasele așezări ale muntenilor noștri - care prin așezare, tradiții și datini, arhitectură, port și stil de viață atestă existența străveche a tipului uman homo carpathicus, - se văd locuite din ce în ce mai puțin de tânăra generație, care le părăsește.

Cartea lui Radu Rey este un semnal de alarmă care cere stăvilirea acestui proces de depopulare și neglijare a munților noștri. Autorul pledează pentru reevaluarea potențialului uman și material al Carpaților. El ar spune cu poetul că "Munții noștri aur poartă", dar se impune extragerea și valorificarea acestei bogății. Desigur, se referă în principal la aspecte din domeniul economiei agrare, al științei agricole și al zootehniei, dar nu subestimează nici bogăția inestimabilă a tradițiilor, datinilor și a istoriei pe care o coboară în prezent muntenii.

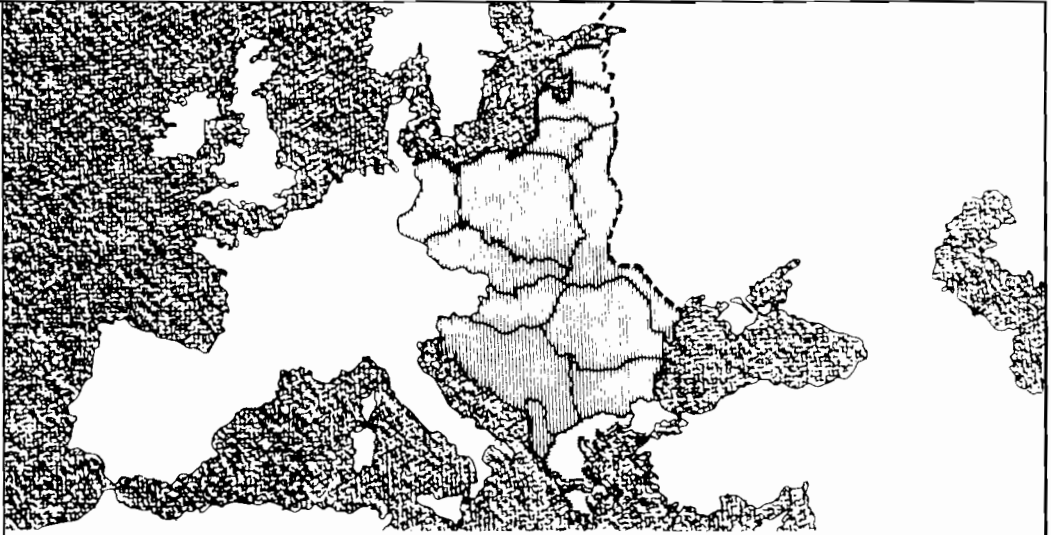
Numeroasele propuneri judicioase privind acordarea unei atenții mai susținute vieții satului de munte, ajutorarea lui concretă cu investiții și instrumente moderne de lucru, educarea tinerelor generații să cinstească mai mult plaiurile, povârnișurile, apele curgătoare și animalele, prezentarea frumuseților specifice turiștilor și reînvierea tuturor acelor forme de viață montană pe care le paște uitarea sau nepăsarea etc. - îl prezintă pe autor ca valid pionier în domeniul revitalizării munților noștri Carpați și a muntelui în general.

Cartea incită. Ea determină meditație și acțiune. Desigur un plan complex de rezolvare a problemei pe scară națională presupune imense mijloace materiale și personal calificat. Propunerile lui Radu Rey pot găsi aplicare imediată în unele zone experimentale. Rezultatele pozitive nu se vor lăsa mult așteptate.

T. V. BĂDESCU

La Editura Nagard a apărut în condiții grafice excepționale monumentală *Istorie a literaturii române* de George Călinescu în forma originală din 1941. Urmează să apară Apendicele cu studiile călinesciene publicate după tipărirea Istoriei.

Cei care doresc să o cumpere se pot adresa la sediul din Milano, via Larga 11, cunoscând că prețul unui exemplar este 50 de dolari sau 45.000 lire it.

Moscova, 9 Octombrie 1944

"Momentul era potrivit pentru a trata, așa că am spus: "Să aranjăm treburile noastre în Balcani. Armatele voastre sunt în România și în Bulgaria. Noi avem acolo interese, misiuni, agenți. Între noi nu trebuie să existe neînțelegeri pentru lucruri mărunte.

Cât privește Anglia și Rusia, ați fi de acord - l-am întrebat pe Stalin - ca voi să aveți o dominație de 90% asupra României, noi să avem 90% în Grecia și "fifty-fifty" cu voi în Jugoslavia?" În timp ce se traduceau cele de mai sus, am scris pe o jumătate de foaie de hârtie:

România: Rusia ia 90%; ceilalți iau 10%

Grecia: Marea Britanie (de acord cu Statele Unite) ia 90%; Rusia ia 10%

Jugoslavia și Ungaria: 50% - 50%

Bulgaria: Rusia ia 75%; ceilalți 25%.

Winston Churchill

"Cel de al doilea război mondial"

- Memorii -

SUMARUL

Europaeus, <i>Reuniunea general europeană de la Madrid</i>	1
Roberto Cestelli, <i>Helsinki - Belgrad - Madrid...Lunga cale a păcii</i>	1
Grigore Lăpușeanu, <i>Gânduri și impresii despre Basarabia</i>	3
*** <i>Al. Rosetti laureat al Premiului Herder</i>	7
T. V. Bădescu, <i>Numele de român obligă</i>	8
*** <i>Evenimentul cultural Călinescu</i>	9
*** <i>Dr. I. C. Drăgan, profesor asociat la Universitatea din Timișoara</i>	9
Redacția, <i>Scurte știri</i>	10
T. V. Bădescu, <i>Viitor în Carpați de Radu Rey</i>	11